

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

УТВЪРЖДАВАМ:

ИВАН ПЕТКОВ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ
ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

СЪГЛАСУВАЛИ:

ОБЛАСТЕН СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ
НА ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

Протокол №1 от 15.03.2023 г.

.....
АЛБЕНА ТОТЕВА
НАЧАЛНИК НА РУО - ПЛЕВЕН

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ПЛЕВЕН
(2023 - 2024)

СЪДЪРЖАНИЕ

5800 Плевен, пл. "Възраждане" № 1, п.к.1057, тел. 064-801 071, факс 064-801 072
<http://www.pleven-oblast.bg> e-mail: pleven@pleven.government.bg

1. Въведение	5 стр.
2. Анализ на осигурената обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие на децата и учениците от област Плевен. Изводи и тенденции.....	7 стр.
2.1. Обща подкрепа на личностното развитие	
2.1.1. Кариерно ориентиране на учениците	16 стр.
2.1.2. Занимания по интереси	17 стр.
2.1.3. Библиотечно-информационно обслужване	18 стр.
2.1.4. Грижа за здравето	19 стр.
2.1.5. Осигуряване на общежитие	19 стр.
2.1.6. Поощряване с морални и материални награди	19 стр.
2.1.7. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение	21 стр.
2.1.8. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.....	21 стр.
2.1.9. Логопедична работа	22 стр.
2.2. Допълнителна подкрепа на личностното развитие	22 стр.
2.2.1. Децата и ученици с изяви дарби	22 стр.
2.2.2. Работа с деца и ученици по конкретни случаи	23 стр.
2.2.3. Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти	24 стр.
2.2.4. Ресурсно подпомагане	24 стр.
2.3. Осигурена подкрепа за деца и ученици в центрове за обществена подкрепа на териториите на общините	25 стр.
2.4. Как досега е било организирано обучението на ученици със СОП?	26 стр.
2.5. Анализ на процеса на осигуряване на подкрепа на личностното развитие.....	27 стр.
2.6. Предизвикателства	30 стр.
2.7. Основни изводи	30 стр.
3. Основни принципи при изпълнение на стратегията.....	31 стр.
4. Мисия и визия	32 стр.

4.1. Мисия32 стр.

4.2. Визия32 стр.

5. Цели, приоритети и мерки за осигуряване на подкрепа на личностното развитие на децата и учениците за периода 2023-2024 г.33 стр.

5.1. Стратегическа цел 1: *Формиране на приобщаваща образователна среда за осигуряване правото на достъп до качествено образование в регионалната образователна система за всяко дете и ученик*

Приоритет 1. Въвеждане и утвърждаване на ценностите на личностното развитие и приобщаващото образование за обучение и възпитание на автономни личности с индивидуален напредък и успехи. Реализиране на образователни политики насочени към общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие и бъдеща професионална реализация33 стр.

Специфична цел 133 стр.

Специфична цел 234 стр.

Специфична цел 335 стр.

Специфична цел 436 стр.

Приоритет 2. Осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и ученик и на разнообразието от потребности.....36 стр.

Специфична цел 136 стр.

5.2. Стратегическа цел 2: *Осигуряване на безопасна, здравословна и осигурена с ресурси среда за подпомагане приобщаващото образование и подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.*

Приоритет 1. Осигуряване на регионалната образователна система с квалифицирани, мотивирани и ангажирани с целите на институциите педагогически специалисти..... 38 стр.

Специфична цел 138 стр.

Специфична цел 239 стр.

Приоритет 2. Обезпечаване на образователните институции с достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти..... 39 стр.

Специфична цел 140 стр.

Специфична цел 241 стр.

Специфична цел 341 стр.

6. Планиране, мониторинг и отчетност на изпълнението на стратегията 41 стр.

7. Осигуряване на информация и публичност 41 стр.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

ЕПЛР	Екип за подкрепа на личностното развитие
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ИСРМ	Информационна система за реализация на механизма
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МОН	Министерство на образованието и науката
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
НП	Национална програма
НУ	Начално училище
ОУ	Основно училище
ОбУ	Обединено училище
СО	Средношколско общежитие
ООН	Организация на обединените нации
ОП НОИР	Оперативна програма Наука и образование за интелигентен растеж
ОГРДВ	Образование и грижи в ранна детска възраст
РУО	Регионално управление на образованието
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Средно училище
УСШ	Ученическа спортна школа
ЦПЛР	Център за подкрепа на личностното развитие
ЦПЛР - ЦРД	Център за подкрепа на личностното развитие – Център за работа с деца
ЦПЛР - ОДК	Център за подкрепа на личностното развитие – Общински детски комплекс
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЧДГ	Частна детска градина

STEM	Science, Technology, Engineering, Math (Наука, Технология, Инженерство, Математика)
-------------	---

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Процесът за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците изисква навременна, обективна информация за състоянието му. Изследването на процеса на осигуряване на подкрепата за личностно развитие от институциите в образователната система и от институциите, предоставящи услуги в общността, възникващите слабости и проблеми, е начин за установяване на състоянието и информационно-оценъчна предпоставка за подготовка и осъществяване на ефективни решения и действия. Такова изследване позволява да се състави картина за силните и слаби страни в съпоставка с поставените институционални цели и задачи; да се идентифицират ресурсите и начините, по които се използват; да се разкрият причините, поради които се появяват аспектите нуждаещи се от подобрене; да се набележат възможните начини за преодоляване на констатирани слабости; да се формулират акцентите на развитие и подходящи за достигането им решения. Това е процес на набавяне, анализ и оценка на конкретна и актуална за реалното функциониране на дадена институция информация, с оглед на цели и задачи, фокусиран е към установяване на тенденциите в развитието. Пълноценно планиран, организиран и осъществен анализът показва същността на процеса, посочва възможности за решаване на общи или частни казуси при неговото реализиране. При анализа на натрупаните данни се разкриват концептуални модели на връзки и отношения, оформят се изводи и заключения.

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността. То се реализира в системата на предучилищното и училищно образование чрез разработване на самостоятелни политики за:

- подкрепа за личностно развитие на детето и ученика;
- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- утвърждаване на позитивна дисциплина основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески, модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;
- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности в Областната стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя, като се осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на детската градина и на училището, в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Областната стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в област Плевен е разработена на основание чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование, както и въз основа на изготвените 11 броя анализи на потребностите от подкрепа от общините на територията на област Плевен (*Плевен, Червен бряг, Белев, Никопол, Левски, Пордим, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Кнежа, Искър и Гулянци*).

Ориентирана е към реализиране на политики и мерки, които осигуряват правото на достъп до качествено образование, удовлетворяване на образователните потребности и развитието на способностите на всяко дете и ученик. Стратегията е в съответствие с набелязаните цели, приоритети и мерки за подобряване на достъпа и качеството на предучилищното и училищното образование, заложи в международни и национални документи:

- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование;
- ✓ Наредба за приобщаващо образование;
- ✓ Закон за закрила на детето
- ✓ Рамка за действие „Образование 2030” към приобщаващо и равноправно качествено образование и учене през целия живот за всички.
- ✓ Конвенция на ООН за правата на детето (1989) и др.
- ✓ Механизъм за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- ✓ Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане“.
- ✓ Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030);
- ✓ Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030
- ✓ Работен документ „Национална рамка за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст“

Областна стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в област Плевен (2023 - 2024) съответства на визията и общите цели на политиките от Приоритет 1 „Образование и умения“ на Националната програма за развитие България 2030 в частта му за предучилищното и училищното образование, за професионалното образование и обучение и за ученето през целия живот и е изготвена в синхрон с перспективите, заложи в актуални стратегически документи на глобално и европейско ниво, които очертават общосподелената визия за висококачествено, приобщаващо, ценностно-ориентирано и продължаващо през целия живот образование, обучение и учене. (Приоритет на политиките свързани с приобщаващото образование е стремежът към премахване на всички форми на изолация в образованието и осигуряване на подкрепа и удовлетворяване на индивидуалните потребности на всички участници в образователния процес).

Основните акценти в стратегията са свързани с четири ключови елемента в приобщаването на децата и учениците и развиване на техните способности:

- ✓ Събиране и оценка на информация от различни източници за планиране и усъвършенстване на политиката и практиката на приобщаването;

- ✓ Процес на постоянно развиване на технологии за по-добро образование, за да се отговори адекватно на разнообразието на обучаваните;
- ✓ Разкриване и отстраняване на бариери и оказване на подкрепа;
- ✓ Присъствие, участие и успех за всички учащи се, *(както на групите, за които съществува риск от изолиране, изключване от образованието или недостатъчно добри резултати от обучението)*, така и на учащите с високи резултати и постижения.

Стратегията обхваща период от две години. При разработването ѝ участват представители на Областна администрация – Плевен, 11-те общини от Област Плевен, Регионалното управление на образованието, Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Регионалната здравна инспекция и на други заинтересовани органи, лица и организации, имащи отношение към развитието на подкрепата за личностно развитие.

Областната стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в област Плевен е утвърдена от Областния управител след съгласуване с Регионално управление на образованието – Плевен.

2. АНАЛИЗ НА ОСИГУРЕНАТА ОБЩА И ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ ОБЛАСТ ПЛЕВЕН. ИЗВОДИ И ТЕНДЕНЦИИ.

Анализът се позовава на данни, предоставени от образователните институции в региона и на приетите от общинските съвети анализи на потребностите от обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие на децата и учениците във всяка от единадесетте общини на територията на област Плевен.

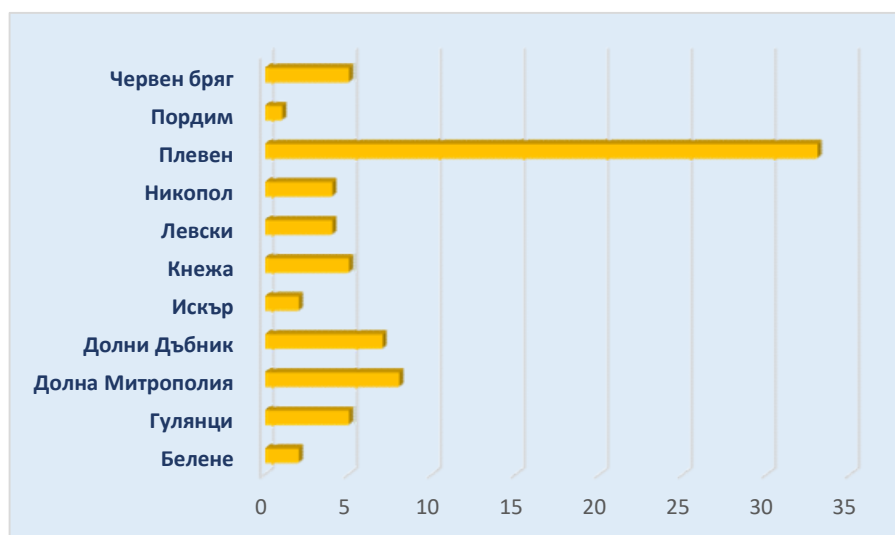
Анализирани са актуални данни от учебната 2022/2023 година, както и мерките за адаптиране на децата и учениците към училищната среда, за активно включване на децата в педагогическите ситуации и на учениците в образователния процес, интеграция и пълноценното включване на ученици със СОП и хронични заболявания, както и на ученици с обучителни затруднения, наличието на рискови фактори в средата, които могат да повлияят на обучението на учениците, необходими дейности по превенция на агресивно и неприемливо поведение, тормоз, насилие, зависимости и др., необходими дейности по информиране, диагностика, консултиране и посредничество за подпомагане при избора на образование и/или професия от учениците, необходими дейности за подкрепа на учениците с изяви дарби, осигуреността с ресурси и достъпността на средата, създадените условия за психологическа подкрепа и др.

На територията на област Плевен към началото на учебната 2022/2023 г. функционират 76 детски градини, от които една частна; 103 училища, 5 броя центрове за подкрепа за личностно развитие – ЦПЛР - ОДК, ЦПЛР - ЦРД, УСШ, СО; специализираните обслужващи звена - 2 бр. ЦСОП и 1 бр. Регионален център за подкрепа на процеса на процеса на приобщаващо образование.

Общият брой детски градини на територията на Област Плевен е 76, съответно в Община Белене – 2 бр., Община Гулянци – 5 бр., Община Долна Митрополия – 8 бр., Община Долни Дъбник – 7 бр., Община Искър – 2 бр., Община Кнежа – 5 бр., Община Левски – 4 бр., Община Никопол – 4 бр., Община Плевен – 33 бр., Община Пордим – 1 бр., Община Червен бряг – 5 бр. (Таблица 1).

Община:	Брой детски градини:
Белене	2
Гулянци	5
Долна Митрополия	8
Долни Дъбник	7
Искър	2
Кнежа	5
Левски	4
Никопол	4
Плевен	32 + 1 ЧДГ
Пордим	1
Червен бряг	5
Общо за област Плевен:	77

Таблица 1. Брой детски градини в област Плевен

Фиг. 1 Разпределение на детски градини по общини

Общият брой на училищата на територията на Област Плевен е 103, съответно в Община Белене – 3 бр., Община Гулянци – 4 бр., Община Долна Митрополия – 9 бр., Община Долни Дъбник – 8 бр., Община Искър – 2 бр., Община Кнежа – 8 бр., Община Левски – 6 бр.,

Община Никопол – 2 бр., Община Плевен – 47 бр., Община Пордим – 2 бр., Община Червен бряг – 12 бр. (Таблица 2 и Фиг. 2).

Община:	Брой училища:
Белене	3
Гулянци	4
Долна Митрополия	9
Долни Дъбник	8
Искър	2
Кнежа	8
Левски	6
Никопол	2
Плевен	47
Пордим	2
Червен бряг	12
Общо за област Плевен:	103

Таблица 2. Брой училища по общини в област Плевен

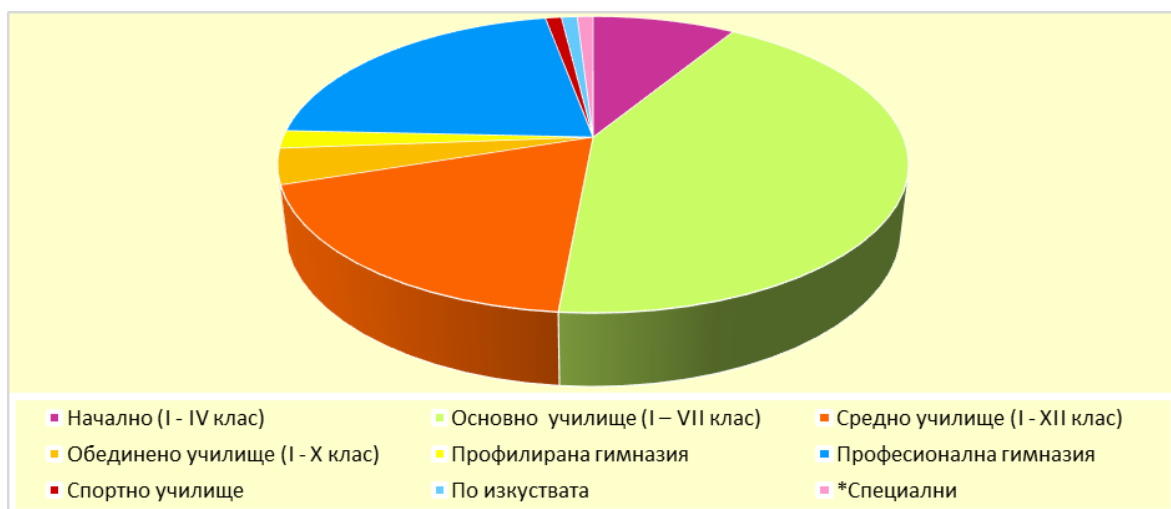

Фиг. 2 Разпределение на училищата по общини

Вид училище	Държавни	Общински	Общо
Начално (I - IV клас)	-	9	9
Основно училище (I – VII клас)	-	44	44

Вид училище	Държавни	Общински	Общо
Средно училище (I - XII клас)	-	19	19
Обединено училище (I - X клас)	-	4	4
Профилирана гимназия	-	2	2
Професионална гимназия	12	10	22
Спортно училище	1	-	1
По изкуствата	1	-	1
*Специални	1	-	1
ОБЩО	15	88	103

Таблица 3. Видове и брой училища за учебната 2022/2023 година в област Плевен

Фиг. 3 Общ брой училища в област Плевен по видове

Иновативни училища съгласно ЗПУО са училища, които постигат подобряване на качеството на образованието, като разработват и въвеждат иновативни елементи по отношение на организацията и/или съдържанието на обучението; организират по нов или усъвършенстван начин управлението, обучението и учебната среда; използват нови методи на преподаване; разработват по нов начин учебно съдържание, учебни програми и учебни планове. Съгласно Списък на иновативните училища в Република България за учебната 2022/2023 година, приет с Решение № 601 от 17.08.2022 г. на Министерския съвет, броят на иновативните училища в област Плевен е 26.

Иновативните училища в област Плевен за учебната 2022/2023 година са представени по общини в Таблица 4:

Община	Брой иновативни училища	Наименование на училището
--------	-------------------------	---------------------------

Община	Брой иновативни училища	Наименование на училището
Белене	1	ОУ „Васил Левски“ - гр. Белене
Гулянци	1	СУ „Христо Смирненски“ - гр. Гулянци
Долна Митрополия	2	ОУ „Христо Ботев“ - с. Божурица СУ „Евлоги Георгиев“ - гр. Тръстеник
Долни Дъбник	1	НУ „Св. Св. Кирил и Методий“ - гр. Долни Дъбник
Искър	0	
Кнежа	3	ОУ „Васил Левски“ - гр. Кнежа; ОУ „Отец Паисий“ - гр. Кнежа; Професионална гимназия по земеделие „Стефан Цанов“ - гр. Кнежа
Левски	1	ОУ „Христо Ботев“ – с. Асеновци
Никопол	0	
Плевен	12	НУ „Христо Ботев“ – гр. Плевен; ОУ „Д-р Петър Берон“ - гр. Плевен; ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ - с. Ясен; ОУ „Антон Страшимиров“ - с. Бохот; ОУ „Васил Левски“-с. Беглеж; ОБУ „Св. Св. Кирил и Методий“ - с. Търнене; СУ „Стоян Заимов“ - гр. Плевен; СУ „П. К. Яворов“ - гр. Плевен; Държавна финансово-стопанска гимназия „Интелект“ - гр. Плевен; Професионална гимназия по ресторантьорство, търговия и обслужване - гр. Плевен; ПГ по туризъм „Алеко Константинов“ - гр. Плевен; ОУ „Валери Петров“ - гр. Плевен
Пордим	1	ОБУ „Н. Й. Вапцаров" - с. Вълчитрън
Червен бряг	4	ОУ „Христо Ботев“ - с. Рупци Средно училище "Христо Смирненски"-с. Койнаре Средно училище "Д-р Петър Берон"-гр. Червен бряг Основно училище "Христо Ботев" – с. Чомаковци
Общ брой иновативни училища в област Плевен:	26	

Таблица 4. Иновативни училища в област Плевен за учебната 2022/2023 година, по общини

В детските градини и училищата, функциониращи на територията на област Плевен през учебната 2022/2023 година се възпитават и обучават общо **30042** деца и ученици, от които 6984 деца и 23058 ученици. (Таблица 5)

Община	Деца	Ученици
Белене	222	525
Гулянци	220	727
Долна Митрополия	472/	998
Долни Дъбник	280	887
Искър	140	416
Кнежа	487	1382
Левски	443	1106
Никопол	144	389
Плевен	3645	13672
Пордим	161	475
Червен бряг	770	2484
ОБЩО	6984	23 058

Таблица 5. Общ брой деца и ученици в област Плевен за учебна 2022/2023 година

През учебна година 2022/2023 децата в област Плевен са с **352 по-малко** в сравнение с учебната 2020/2021 година, а учениците с **1295 по-малко**.

Основните причини за тези демографски тенденции са свързани с намаляване броя на родените деца и миграционни процеси на млади хора и такива в активна възраст.

В Центровете за подкрепа на личностното развитие, функциониращи на територията на община Плевен (ЦПЛР-Център за работа с деца, Ученическа спортна школа, Средношколско общежитие и Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование), община Белене (Център за подкрепа за личностно развитие - Общински детски комплекс), община Никопол (Център за подкрепа за личностно развитие - Общински детски комплекс) се осъществяват дейности, подкрепящи приобщаването, обучението и възпитанието на децата и учениците: развитие на интересите и способностите им в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, подпомагане на личностната изява на всеки ученик, инициативността и творчеството на децата и учениците.

Регионалният център за подкрепа на процеса за приобщаващо образование /РЦПППО/ осъществява дейности в съответствие с чл. 49, ал. 1, т. 3, т. 4, т. 5, и т. 6 от ЗПУО. Работата на центъра е ориентирана към осигуряване на допълнителна подкрепа на деца със специални образователни потребности, като осигуряване на специалисти в детските градини и училищата, провеждане на терапия на деца от аутистичния спектър, кариерно ориентиране на ученици със специални образователни потребности, ресурсно подпомагане на деца и ученици.

Допълнителната подкрепа от РЦПППО - Плевен се осигурява от 57 педагогически специалисти – ресурсни учители, психолози, логопеди, слухов рехабилитатор полагащи грижи за 854 деца и ученици със специални образователни потребности. Общо за областта 1601 ученици и деца са на ресурсно подпомагане (включително 747 ученици и деца са на допълнителна подкрепа от назначени педагогически специалисти в образователните институции). В 21 училища не се обучават деца/ученици със специални образователни потребности (СОП).

Фиг.4 Брой ученици със СОП спрямо общия брой ученици за областта

Образователни институции с назначени на щат педагогически специалисти	Брой специалисти за учебната 2022/2023 година осигуряващи подкрепа за личностно развитие	Ресурсни учители	Психолози	Логопеди	Слухово-речев рехабилитатор
Детска градина	38	11	16	11	0
Училище	111,5	42	52	17,5	0

Таблица 6. Осигурена подкрепа от образователни институции в област Плевен

На територията на област Плевен функционират два центъра за специална образователна подкрепа. ЦСОП „П. Р. Славейков“ – гр. Плевен предоставя обучение и ДПЛР на ученици със СОП и множество увреждания, насочени от РЦПППО – Плевен. През учебната 2021/2022 година в центъра са обучавани 97 ученици със СОП и множество увреждания разпределени в 15 организирани изнесени паралелки от I – XII клас. През учебната 2023/2023 година в центъра се обучават 99 ученици със СОП и множество увреждания разпределени в 13 организирани изнесени паралелки от I – XII клас, с предоставяне на професионално обучение по две професии и специалности в VIII – XII клас, професия Работник в заведенията за хранене и развлечения и професия Работник производство на облекло. ЦСОП „Леда Милева“ – гр. Долни Дъбник осигурява и общжитие за учениците, в началото на учебната 2022/2023 година се обучават 49 ученици с увреждания, центърът осигурява и допълнителна подкрепа от логопед, психолог, медицински рехабилитатор, ерготерапевт на ученици обучаващи се в образователни институции на територията на гр. Долни Дъбник.

Специалната образователна подкрепа спомага за сензомоторна стимулация и интеграция, изграждане на двигателни навици за преодоляване на бариери, съобразени с емоционалните, социалните и познавателните потребности, автономност и независимост.

Педагогическите специалисти прилагат иновативни подходи в обучението и подкрепата - интегрирани технологии за практическа реализация на проектите в стандартните учебни дейности за повишаване успеваемостта в общообразователната подготовка на учениците по отделните учебни предмети, обогатяват познавателната дейност на всеки ученик и осъществяват подкрепа за личностното му развитие като използват развиващата, интегративната, мотивиращата функция на адаптирано и разбираемо учебно съдържание.

На територията на Област Плевен функционира Възпитателно училище – интернат „Христо Ботев” – с. Подем, Община Долна Митрополия. По смисъла на чл. 44, ал.1, т.2 от ЗПУО видът на училището е специално. В него се обучават ученички от начален, прогимназиален и гимназиален етап, в професионални паралелки професия Оператор в производството на облекло, специалност Производство на облекло от текстил.

На територията на област Плевен се изпълняват дейности за предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, в съответствие с Постановление № 100 на МС от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Във връзка с прилагане на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, със заповед на началника на РУО – Плевен са сформирани екипи за обхват на територията на област Плевен, в състава на които са включени педагогически специалисти, експерти на РУО – Плевен, представители на Дирекциите за социално подпомагане, служители на общински администрации и служители на районни управления на МВР. Чрез сформираните екипи за обхват се прилага комплекс от междуинституционални мерки за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици; създават се условия за реинтегриране в образователната система на ученици, преждевременно напуснали училище.

Съвместно с училищните екипи, усилията на регионалния екип по прилагане на Механизма, са насочени към диагностика на факторите за отпадане, планиране и реализиране на мерки за предотвратяване отпадането на деца и ученици. Мерките са ориентирани към задържане на учениците в задължителна училищна възраст в училище, за които са налице голям брой отсъствия, и при които е наличен риск от отпадане от образователната система.

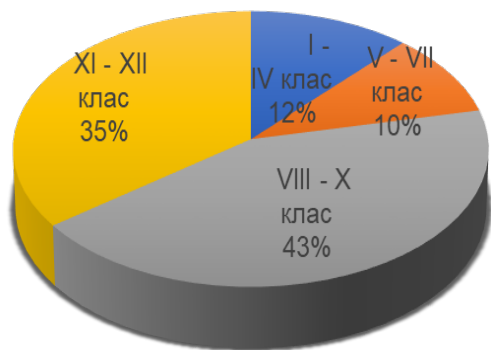
С Механизмът се определят на териториален признак районите, за които отговарят съответните образователни институции. При обхождането по адреси на необхванатите деца и ученици активно съдействат включените в екипите представители на институциите по Механизма.

На областно ниво работи и областна система за работа по Механизма (ИСРМ) за данни и информация относно обхвата на децата и учениците в задължителната предучилищна и училищна възраст. Дейностите се координират от Координационен съвет към Областна администрация – Плевен, с участието и на ръководителите на екипите от страна на Регионалното управление на образование – Плевен, с помощта и със съдействието на всички отговорни и ангажирани по Механизма институции – Общини, РДСП, МВР, ТД Бюро по труда, РЗИ и други.

За подпомагане изпълнението на местните и училищните политики за повишаване на качеството и обхвата на предучилищното и училищното образование в образователните институции в област Плевен работят образователни медиатори, като 38 са назначени по Национална програма „Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници“.

Медиаторът в образователна институция е посредник между семействата, местните общности, децата, учениците, детската градина и училището, който съдейства за обхващането и качествено предучилищно и училищно образование и обучение на децата и учениците от уязвими групи в образователните институции и пълноценното включване на родителите и местната общност в развитието на образованието, социализацията и интеграцията.

По информация от училищата за учебната 2022/2023 година в област Плевен броят на отписаните ученици за областта е 51, от които 19 в задължителна училищна възраст. Разпределението на отписаните по класове и общини е следното:

Фиг. 5 Отписани ученици по класова

Фиг.6 Отписани ученици по общини

Общо за областта към началото на втория учебен срок за учебната 2022/2023 година са реинтегрирани и върнати в образователните институции 47 ученици, вследствие на дейностите по Механизма за обхват. Най-голям е броят на реинтегрираните ученици в I клас. Броят на записаните ученици, завърнали се от чужбина, без да са се обучавали в страната на пребиваване за отчетния период е 83, като над 56% са ученици от 1 – 4 клас – 47 ученици.

ЗПУО и Наредбата за приобщаващо образование регламентира екипна работа за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на личностното развитие чрез създаване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците. Общата и допълнителната подкрепа се осигуряват в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие.

2.1. ОБЩА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Общата подкрепа на личностното развитие включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети;
3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. консултации по учебни предмети;
6. кариерно ориентиране на учениците;
7. занимания по интереси;
8. библиотечно-информационно обслужване;
9. грижа за здравето;
10. осигуряване на общежитие;
11. поощряване с морални и материални награди;
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на учителните затруднения;
14. логопедична работа

2.1.1. Кариерно ориентиране на учениците

Кариерното ориентиране на учениците от област Плевен се осъществява чрез формите за индивидуално и групово информиране и консултиране предимно в часа на класа и по учебни предмети, които позволяват това. Освен организираните на училищно ниво дискусии, презентации, срещи с представители на професии, дейностите по кариерно ориентиране се провеждат и от кариерни консултанти от ЦПЛР – ЦРД, гр. Плевен. Заниманията с учениците обхващат информиране, диагностика, консултиране, посредничество на учениците с цел подпомагане в техния самостоятелен избор на образование или професия. Дейностите се осъществяват чрез групова работа и индивидуални консултации на учениците от I до XII клас във всички видове училища на територията на Плевенска област.

Дейности, свързани с кариерното ориентиране и консултиране на учениците се изпълняват чрез участие на училища от област Плевен в проекти, програми (проект „Подкрепа за дуална система на обучение”, проект „Национална образователна кампания „Моето първо работно място”).

За запознаване с възможностите за професионална реализация и квалификация на учениците училищата провеждат дейности за ранно кариерно ориентиране на учениците - срещи с експерти от Дирекции „Бюро по труда“ към Агенцията по заетостта, срещи между учениците и работодателите, с преподаватели от различни висши учебни заведения за запознаване с възможностите за продължаване на обучението след завършване на средно образование и за реализиране на пазара на труда; обучения с учениците от кариерни консултанти на Център по кариерно ориентиране – Плевен.

Под методическото ръководство на РУО – Плевен се организират срещи с кариерните консултанти от ЦПЛР-ЦРД-Плевен, разработен е модел за мрежови подход в кариерното ориентиране, представен на срещи с представители на образователните институции в електронна среда.

Кариерните консултанти от ЦПЛР – Плевен, ръководствата на образователните институции в област Плевен осигуряващи професии и специалности и РУО – Плевен провеждат „Виртуална панорама на средното образование“ с представяне на професии и специалности на учебните заведения с прием след завършен VII клас, както и на план-прием

на училищата за учебната 2023/2024 година чрез подсайт на РУО-Плевен и създаден YouTube-канал.

По предварително изготвен график кариерните консултанти от ЦПЛР – Плевен посещават училищата на територията на област Плевен, за да консултират учениците в различни етапи на образование на територията на област Плевен. В часа на класа се разглеждат теми, свързани с кариерното ориентиране, правната и финансова грамотност, срещи с консултанти от Дирекция „Бюро по труда“ и с преподаватели от различни висши учебни заведения за запознаване с възможностите за продължаване на обучението след завършване на средно образование и за реализиране на пазара на труда.

Дейностите по кариерно ориентиране с учениците от начален етап I – IV клас са насочени към информиране за видовете подготовка в училищното образование, формиране на умения за планиране на учебното и личното време, подобряване на мотивацията за учене, запознаване с професии.

Кариерното ориентиране за учениците от V – VII клас се осъществява чрез формите за индивидуално и групово информиране и консултиране предимно в часа на класа и по учебни предмети, които позволяват това. Учениците са информирани за институциите в системата на образованието, професионалното образование и обучение и висшето образование, реда за прием на ученици в следваща степен на образование, за динамиката на пазара на труда. Консултирането се осъществява в посока на формиране на умения за планиране на кариерно развитие. С учениците се провеждат дискусии в часа на класа по теми, свързани с избора на образование и професия.

За учениците от VIII – XII клас дискусиите са свързани с потребностите от умения за планиране на кариерното развитие, знания за изискванията и за динамиката на пазара на труда, умения за справяне с предизвикателства, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.

Заниманията с учениците обхващат информиране, диагностика, консултиране, посредничество на учениците с цел подпомагане в техния самостоятелен избор на образование или професия. Дейностите се осъществяват чрез групова работа и индивидуални консултации на учениците от I до XII клас във всички видове училища на територията на Плевенска област.

2.1.2. Занимания по интереси

Заниманията по интереси включват дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство. Осъществяват се дейности, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически участия и изяви по проекти, програми и други на общинско, областно, национално ниво.

Заниманията по интереси подпомагат развитието на индивидуалните познавателни интереси и потребности, усвояването на социални знания и умения за отстояване на права, изпълнение на задължения и поемане на отговорности, насърчава креативното мислене на децата и учениците.

В групи за занимания по интереси в различните тематичните направления – „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“, „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“,

„Спорт“ са включени голям брой деца и ученици от областта, съобразно техните интереси и възможности за организирането им. Чрез участието им в клубове, школи, отбори, творчески ателиета с различна насоченост се стимулира личностното развитие и творческо израстване в областта на изкуствата и спорта.

Училищата и детските градини участват в изяви от националния календар по интереси на децата и учениците, в културни и спортни мероприятия на общините и областта, в олимпиади, състезания, научни и творчески прояви. Провеждат съвместни инициативи с читалищата, кметствата и клубовете на възрастните хора по места.

На територията на област Плевен има 5 броя центъра за личностно развитие. Школи и клубове за деца и ученици са сформирани в част от народните читалища на територията на областта. В населените места, където такива няма, децата и учениците развиват своите интереси и таланти в детска градина и училище.

На територията на община Долна Митрополия функционира Общински център за извънучилищни дейности и занимания по интереси - с. Байкал, който има функциите да осмисля свободното време на учениците, да стимулира и развива познавателните интереси и творческите им способности, чрез организиране и провеждане на учебни лагери, да създава условия за подготовка и изява на талантливи и даровити деца в областта на науките и изкуството; да работи за формиране на гражданска култура и уважение към човешката личност, приобщаване към националните и общочовешки ценности.

Работа с талантливи и даровити деца в свободното им време в областта на науката, изкуството и спорта се осъществява в дейност „Извънучилищни дейности“ към Община Червен бряг - структура към общината, която се занимава с осмисляне на свободното време на децата, учениците и младежите в направленията изкуство, масов спорт, организиране на детски и младежки инициативи.

Деца и ученици са обхванати в занимания по интереси и чрез сформирани групи по НП „Заедно в изкуствата и в спорта“, по проект „Образование за утрешния ден“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“.

2.1.3. Библиотечно-информационно обслужване

Библиотечно-информационното обслужване в училищата и детските градини е осигурено чрез училищните библиотеки и библиотечни кътове. Детските градини разполагат с библиотечни кътове в групите. В 63 училища от област Плевен има училищна библиотека, две са в процес на изграждане.

За децата от предучилищните групи и за учениците се организират посещения на библиотеките към читалищата. Провеждат се общински и областни инициативи за насърчаване на четенето.

В училищата от област Плевен чрез училищен библиотечен фонд е осигурен достъп на учениците до информация и литература, необходима за подготовката им в училище и извън учебните часове.

Читалищата в общините от област Плевен осигуряват, както библиотечна дейност, така и развиване и подпомагане на любителското художествено творчество - детски танцови и певчески състави, предоставяне на интернет и компютърни услуги, организиране на школи, кръжоци, клубове и младежки дейности съвместно с образователните институции, занимания по интереси (рисуване, четене на книги, работа с компютър, участия в празници, игри.) през лятната ваканция.

В общините читалищната библиотека гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Два пъти годишно – по повод 24 май и 15 септември, Община Гулянци организира инициативи за популяризиране на четенето сред най-малките ученици – „Родна реч омайна, сладка“ – за децата от подготвителните групи и „Училище, здравей!“ – за първокласниците.

2.1.4. Грижа за здравето

Здравното обслужване на децата и учениците се организира съгласно Наредба № 3 от 27 април 2000 г. на министерство на здравеопазването за здравните кабинети в детските заведения и училищата. Здравното обслужване на децата и учениците в детските градини, училищата и ЦСОП се осъществява от лекари или медицински сестри. В училищата и детските градини има оборудвани медицински кабинети. За децата в яслените групи се грижат медицински сестри. Медицинските лица участват в здравната програма на училищата, чрез здравни беседи и участие в часовете на класа. През учебната 2022/2023 г. са налични 86 здравни кабинета в училищата, 76 здравни кабинети в детските градини.

2.1.5. Осигуряване на общежитие

Средношколско общежитие – гр. Плевен и 10 училища на територията на област Плевен осигуряват обща подкрепа чрез осигуряване на общежитие за 708 ученици. Изградени са и функционира несамостоятелни общежития към образователните институции, както следва – към НУ „Отец Паисий“ - с. Върбица, ППСТТ „Г.С. Раковски“ – гр. Плевен, ПГ по транспорт „Цветан Лазаров“ – гр. Плевен, ОБУ „Хр.Ботев“ – с. Мечка, ПГ по туризъм - Плевен, Спортно училище „Георги Бенковски“- гр. Плевен, ПГССТ „Н.Й. Вапцаров“, ПГЗ „Ал. Стамболийски“ – с. Чомаковци, ПГСС „Проф. Ив. Иванов“ – гр. Долни Дъбник, ЦСОП „Леда Милева“ – гр. Долни Дъбник.

2.1.6. Поощряване с морални и с материални награди

Децата и учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

В част от общините има разработени общински планове или програми за закрила на децата с изяви дарби. Общините подкрепят и подпомагат изявите на даровитите деца, поощряват с морални и/или материални награди, организират провеждане на тържества и мероприятия, на които децата и учениците се награждават.

В община Гулянци децата и учениците са поощрявани и в извършването на добри дела, изграждане на личностни качества и човешки ценности, чрез съвместната дейност на училищата и детските градини с ЦОП гр. Гулянци и МКБППМН към Община Гулянци. МКБППМН връчва ежегодни награди за достойна постъпка „Кавалер на златното, сребърното и бронзовото сърце“.

Община Левски награждава ученици по определени критерии и показатели с материални награди и морално поощрява успехите в училищната и извънучилищната дейност чрез

местните медии - радио „Левски“, вестник „Левски днес“ и публикуване на отзиви в електронните медии; традиционно се награждават ученици за 24 май - отличници абитуриенти и ученици от всички класове за отличен успех и постижения в извънучилищната дейност, за спортни постижения, за постижения в конкурси и състезания на общински, областни и национални конкурси, олимпиади и състезания.

Класираните на областно и национално ниво участници на училищни състезания и олимпиади в община Кнежа получават награди от общината и училището в края на годината. При участие в общински тържества, конкурси и мероприятия децата и учениците се награждават с грамота или почетна значка.

Децата и учениците в Община Червен бряг се награждават с награди, учредени от директора на съответната образователна институция и от общината по повод 17 май – Деня на спора или 24 май - Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност.

Учениците от община Искър с отличен успех и учениците представили се достойно на конкурси или олимпиади получават грамоти. За отличен успех през целия курс на обучение зрелостниците се награждават с плакети.

Децата и учениците от община Белене са стимулирани и поощрявани с материални награди и грамоти за постигнати резултати. Общинският съвет – Никопол осигурява ежегодно в общинския бюджет средства за награди на даровити деца, показали високи резултати в областта на изкуството, науката и спорта за учебната 2021/2022 година са получили морални и материални награди 18 даровити деца.

Всяка година Община Плевен връчва отличия на директори и педагози за принос в областта на образованието по повод 24 май, както и на деца и ученици от плевенски образователни институции, завоювали призови места в национални и международни конкурси, състезания и олимпиади.

Ежегодно, по повод 24 май - Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност комисия в РУО-Плевен, назначена със заповед на началника на РУО-Плевен, след преглед на номинирани предложения, удостоява педагогически екипи, учители и ученици с присъждане на индивидуални и екипни награди. Категориите награди на Регионално управление на образованието - Плевен за постижения през учебната 2021/2022 година са:

- за участие и заемане на призови места на учители и на учениците им в национални състезания и олимпиади за учебната 2021/2022 година;
- за участия и призови класирания на учители и на децата/учениците им в национални и международни изяви, конкурси и фестивали през учебната 2021/2022 година;
- за представени добри практики на учители/педагогически екипи в регионалните онлайн-инициативи през учебната година;
- за инициране и успешно реализиране на новаторски идеи в професионалната област, както и за постижения в методическата, творческата и иновативната дейност през учебната 2021/2022 година
- за значими постижения в областта на обучението на деца и ученици в риск, в интегрираното обучение на деца и ученици със специални образователни потребности, в областта на подкрепата за личностното развитие на децата и учениците за инициране и успешно реализиране на новаторски идеи в професионалната област.

2.1.7. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение

Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение се осъществяват на ниво клас и на ниво училище чрез провеждането на беседи, дискусии, презентации; на ниво община от Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН). Към Комисиите има обществени възпитатели, които работят с деца в риск и деца извършили противообществени прояви, за да се коригира поведението им и за да се социализират в обществото.

МКБППМН отчитат през последните години положителна тенденция към намаляване на случаите на противообществени прояви извършени от малолетни и непълнолетни.

В образователните институции са разработени правила и процедури за прилагане на Заповед РД09-5906/28.12.2017 г. на министъра на образованието и науката за утвърждаване на Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и алгоритъм за прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование. За преодоляване на проблемното поведение на детето или ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователния процес и в институционалната среда, с участието му в дейността на институцията и с поведенческите му прояви се прилагат дейности за въздействие върху вътрешната мотивация по Наредба за приобщаващото образование.

В изпълнение на стратегическите задачи на Националната стратегия за борба с наркотиците 2020-2024 г., от Регионално управление на образование – Плевен, Общински съвет по наркотични вещества (ОбСНВ) и Превантивно-информационен център по зависимости към Община Плевен (ПИЦ-Плевен), Областна дирекция на МВР – Плевен и Български червен кръст – Плевен е изготвен План за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Плевен. Планът има за цел да изгради функционираща и добре координирана междуинституционална мрежа на местно ниво, която да обедини усилията си за ограничаване на проблемите, свързани с употребата и злоупотребата на наркотични вещества сред учениците. Сред основните акценти в съвместния план са въвеждането на две национални програми за универсална превенция в училищата на територията на област Плевен – в прогимназиален и гимназиален етап на обучение, както и превантивна информационно-обучителна дейност с теми за превенция на зависимостите.

2.1.8. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения

Ранното оценяване на потребностите се извършва при постъпване на децата в детска градина - на 3 г. и 3 г. и 6 месеца, чрез скрининг тест за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения.

В училище индикатори за ранното откриване на обучителни затруднения са резултатите от входните равнища по учебни предмети, резултатите от вътрешното и външното оценяване на учениците, индивидуалните нагласи по отношение на ученето и участието в образователния процес и дейностите на класа и училището. Училищните екипи за подкрепа на личностното развитие вземат решение за провеждане на допълнителна работа по обща подкрепа с конкретни ученици. Децата и учениците, нуждаещи се от допълнително обучение

по предмети, част от общата подкрепа се включват в групи през учебната година и по време на ваканциите.

За учениците с обучителни затруднения в училищата се прилага Дейност 5 по проект „Равен достъп до образование в условията на кризи“. Учениците са включени в тези проектни дейности след попълване на индивидуална карта на ученика, въпросник за събиране на информация за други рискови фактори върху поведението на ученика и увеличаване риска от преждевременно напускане на училище и тест за установяване нивото на компетентностите по учебни предмети в началото на учебната година.

2.1.9. Логопедична работа

Логопедичната работа включва диагностика на комуникативните нарушения, терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения, превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности. Дейностите се осъществяват от специалист, назначен в детска градина, училище или специалист от РЦПППО. Кадровата осигуреност на системата от логопеди е недостатъчна. Назначените логопеди в образователните институции са 28,5, към РЦПППО – 11, към ЦСОП – 2. Функционират 19 логопедични кабинети в училища, от които 3 са открити през учебната 2021/2022 година и 13 логопедични кабинети в детските градини, от които 3 са открити през учебната 2021/2022 година. Новите логопедични кабинети са оборудвани по проект „Подкрепа за приобщаващо образование“ по ОП НОИР.

2.2. ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187 на ЗПУО е насочена към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания. Дейности, които не могат да се извършат самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика са:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

На територията на област Плевен се осигурява допълнителна подкрепа от 56 детски градини и 83 училища.

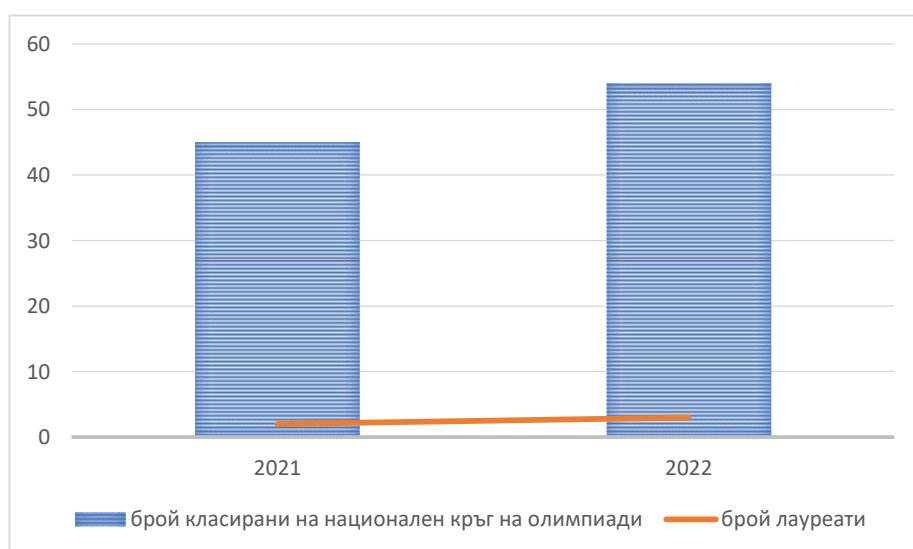
2.2.1. Деца и ученици с изявени дарби

За израстването на децата и учениците като пълноценни граждани на съвременното общество е важно получаването на знания и умения в съответствие с образователните стандарти и личностното им развитие съобразно индивидуалните интереси, таланти и възможности. Съгласно Закона за закрила на детето дете с „изявени дарби“ е дете, което е

показало трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

Училищата в областта са ангажирани с откриване, подкрепа за развитието и реализиране дарованията на всяко дете и ученик, осигуряват извънкласни извънучилищни дейности в сферата на науката, изкуствата и спорта. Учениците активно участват в олимпиади по различни учебни предмети, фестивали и конкурси в областта на музиката, изобразителното изкуство, спорта.

През учебната 2021/2022 година в национални кръгове на ученически олимпиади по учебни предмети, включени в графика на МОН, са взели участие 54 ученици от област Плевен. След провеждането на националните кръгове на олимпиадите са отличени със званието лауреат трима ученици от област Плевен. Ученици от областта са медалисти на международни олимпиади по Химия и опазване на околната среда и Астрономия.

Фиг. 7 Брой класирани на национален кръг на олимпиади и брой лауреати

По традиция за отбелязването на 24 май - Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност се награждават на изявите на деца и ученици за постигнати успехи в областта на изкуствата, природни и хуманитарни науки и спорта, както и на техните учители, ръководители и треньори, допринесли за постижения им.

По Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“, Модул 2 „Осигуряване на обучение на талантиливи ученици за участие в ученическите олимпиади“ е осигурена допълнителна подкрепа за 223 даровити ученици през учебната 2022/2023 г. Допълнителна подкрепа за деца и ученици с дарби се осигурява в детски градини и училища по проект „Подкрепа за приобщаващо образование“.

2.2.2. Работа с дете и ученик по конкретни случаи

При **работата с дете и ученик по конкретни случаи** се оказва индивидуална подкрепа и подпомагане, съдействие на родителите при комуникацията с институциите. За учебната 2021/2022 г. е оказана допълнителна подкрепа на 42 деца и 240 ученици в риск.

Оказана допълнителна подкрепа през 2021/2022 г.:

Образователна институция	Подкрепени деца и ученици	От тях с хронични заболявания	От тях в риск, с осигурена работа по конкретен случай/психо-социална рехабилитация	От тях с дарби
Детска градина	194	48	42	104
Училище	308	12	240	56

Таблица 7. Допълнителна подкрепа за деца/ученици с дарби, в риск и с хронични заболявания

Фиг. 8 . Допълнителна подкрепа за деца/ученици с дарби, в риск и с хронични заболявания

2.2.3. Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти

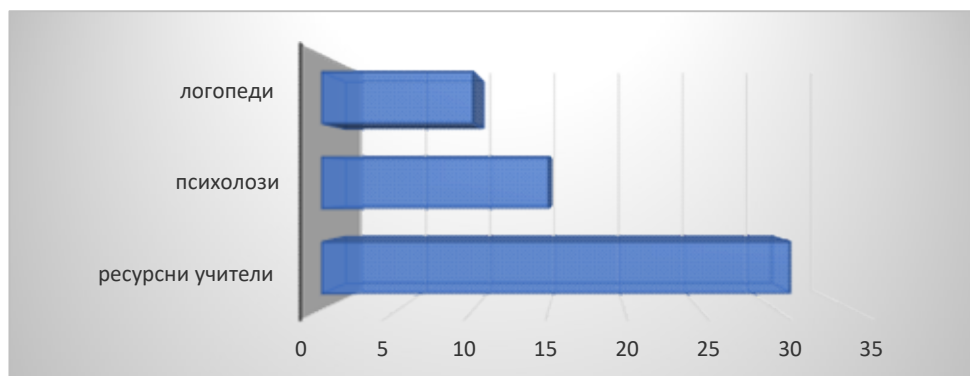
За осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти образователните институции работят по НП „Осигуряване на съвременна образователна среда“, НП „Създаване на достъпна архитектурна среда и сигурност в училище“. По проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“, ОП НОИР 25 училища и детски градини са оборудвани ресурсни кабинети, логопедични кабинети, кабинети за психологическа подкрепа, кабинети за работа с деца/ученици с дарби. По Национална програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“ Модул 2 „Осигуряване на съвременна специализирана среда в специализирани обслужващи звена – РЦПППО и ДЛЦ, гр. София, чрез модернизиране на материалната база за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности“ РЦПППО – Плевен вече разполага с нови кабинети със специализирано оборудване за допълнителна подкрепа на деца и ученици.

2.2.4. Ресурсно подпомагане

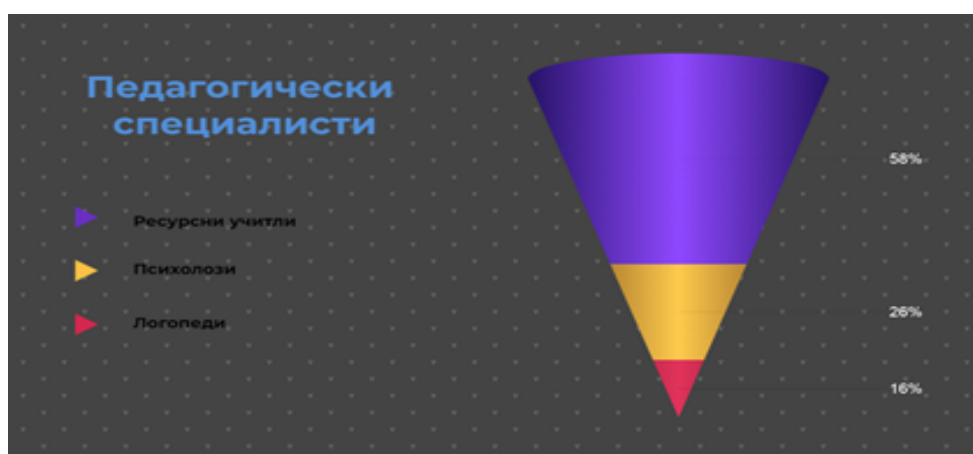
Ресурсно подпомагане се осъществява в училища и детски градини, в които има наличие на случаи на деца и ученици със СОП. Провежда се от ресурсен учител, психолог и

логопед от детската градина, училището или от РЦПППО – Плевен. Специалистите консултират родителите и учителите на учениците със специални образователни потребности за усвояване на различни форми, методи, техники на работа, съобразно индивидуалните потребности на детето. Основните цели на ресурсното подпомагане са оптималното усвояване на учебното съдържание от учениците и социалното развитие, интегрирането и адаптирането им в училищната среда.

В РЦПППО - Плевен работят 57 педагогически специалисти, полагачи грижи за **854** деца и ученици със специални образователни потребности.

Фиг. 9 Брой на педагогическите специалисти в РЦПППО

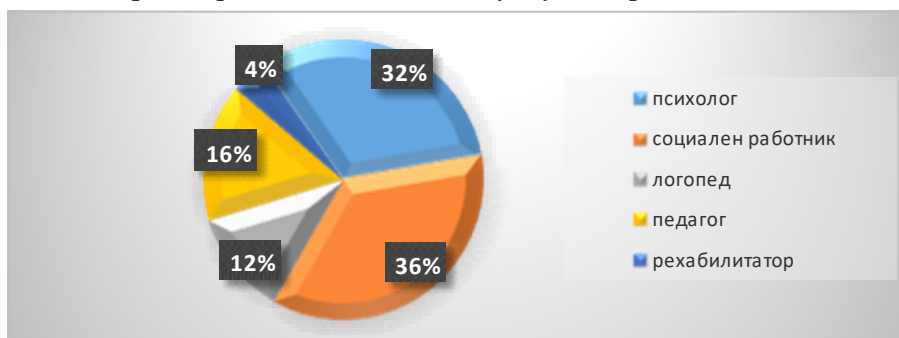

Фиг. 10 Педагогически специалисти в РЦПППО

2.3. ОСИГУРЕНА ПОДКРЕПА ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В ЦЕНТРОВЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА НА ТЕРИТОРИИТЕ НА ОБЩИНИТЕ

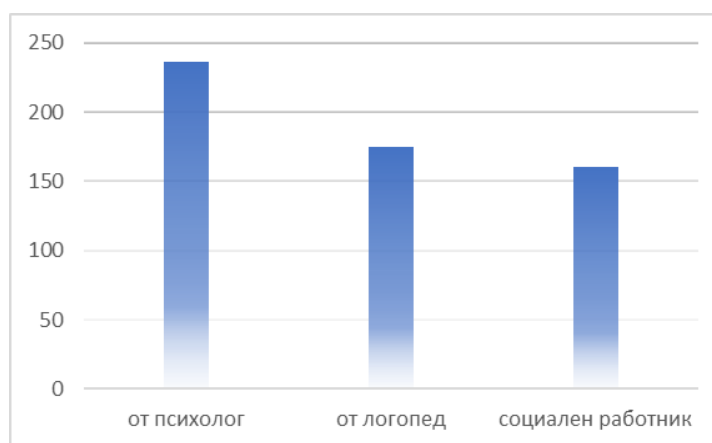
На територията на областта обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява от ЦОП и други общински структури на територията на общините: Гулянци, Долни Дъбник, Долна Митрополия, Левски, Плевен и Белене. В общините в област Плевен функционират структури: Център за обществена подкрепа, Център за социална рехабилитация и интеграция, Център за настаняване на деца от семеен тип и др. Капацитета на центровете е между 20 и 30 потребители, подкрепата се осигурява от специалисти: логопед, психолог, педагог, социален работник, медицинско лице, рехабилитатор. Процентното разпределение на

специалистите осигуряващи подкрепа за личностно развитие на територията на област Плевен в общински центрове предлагащи социална услуга е представено на Фиг.5:

Фиг.11 Специалисти осигуряващи подкрепа за личностно развитие на територията на област Плевен в общински центрове предлагащи социална услуга

Данни за учебната 2022/2023 година за подкрепени ученици от ЦОП и други общински центрове предлагащи социална услуга:

*Фиг.12 Подкрепени ученици от ЦОП и други общински центрове
В началото на учебната 2022 година*

За Общините: Искър, Кнежа, Никопол, Червен бряг, Пордим допълнителната подкрепа се предоставя от РЦПППО – Плевен, на територията на общините няма център предлагащ социални услуги.

2.4. КАК ДОСЕГА Е БИЛО ОРГАНИЗИРАНО ОБУЧЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИ СЪС СОП?

В малка част от училищата и детските градини има ресурсни кабинети. В образователните институции работят квалифицирани специалисти - ресурсен учител, логопед, педагогически съветник със специалност Психология. Като добра практика по назначаване на педагогически персонал, ангажиран с осигуряването на подкрепа за личностно развитие експертите от общините на територията на област Плевен изтъкват проект BG05M2OP001-

3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ и Проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование.

За ползотворната работа с деца и ученици със СОП се използват разнообразни методики на работа, процедури на изследване, диагностика и оценяване. Използват се нагледни материали, интерактивни методи на обучение. Извършва се комплексно педагогическо оценяване, съгласно количествени и качествени показатели, установени чрез формални и неформални процедури – стандартизирани психологически тестове, анкети, интервюта, наблюдения в учебна и игрова среда и др. Разработени са планове за подкрепа, индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми по учебни предмети за допълнителна подкрепа както за ученици със СОП, така и за деца/ученици в риск и за деца/ученици с дарби. В края на всеки учебен срок се проследява динамиката в развитието на учениците и изпълнението на плана за подкрепа на индивидуалните учебни програми, които се отразяват в протоколи и доклади на ЕПЛР.

При анализа се идентифицират следните проблемни области:

- късно установяване на дефицитите и потребностите на децата;
- родители, които не подкрепят необходимостта от обща и допълнителна подкрепа;
- родители, които разчитат само на ресурсните учители, без достатъчни родителски грижи въкъщи;
- кадрови проблем при осигуряване на педагогически специалисти за работа с деца със СОП.

2.5. АНАЛИЗ НА ПРОЦЕСА НА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

СИЛНИ СТРАНИ:

- Разработен и приложен *мрежови подход при кариерното ориентиране* и междуинституционално взаимодействие на кариерните консултанти от ЦПЛР-ЦРД гр. Плевен и представители на образователните институции от област Плевен, ангажирани с кариерно ориентиране на учениците.
- Разработен и функциониращ *мрежови подход при междуинституционално взаимодействие по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст*. Изградена е областна мрежа координатори. Разработеният мрежови подход от РУО - Плевен акцентира на новостите в ИСРМ, проблеми и решения на практически казуси при работата на екипите. Изработен е Единен механизъм за реагиране, с ясни и конкретни отговорности, сформирани е Училищен координационен съвет, с включени в състава учители, ученици, родители. На ниво класна стая са реализирани разнообразни дейности - беседи, дискусии, семинари, презентации на теми, свързани с агресията и предотвратяването на насилието в училището. Налични са планове за противодействие на училищния тормоз, с включени Правила за задълженията на всички служители по темата.
- Разработен и функциониращ *План за сътрудничество и координация между институциите в реализиране на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в област Плевен*, с включени превантивно информационно-обучителни дейности и срещи по проблемите на зависимостите и подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

- Всяка образователна институция е разработила единни училищни правила по Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.
- Създадена рубрика „Добри практики“ на интернет страницата на Регионално управление на образованието - Плевен за споделяне на педагогически опит от участие на педагогически специалисти в регионални, областни форуми и др. срещи за споделяне и мултиплициране на добри практики.
- Работа на образователните институции в област Плевен по национални програми (НП „Осигуряване на съвременна образователна среда“; НП „Ученически олимпиади и състезания“; НП „Заедно в грижата за всеки ученик“, НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“; НП „Създаване на достъпна архитектурна среда и сигурност в училище“; НП „Хубаво е в детската градина“ и други); проекти по ОП НОИР - Проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“; BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи и други.
- По НП „Изграждане на училищна STEM среда“, 8 училища от област Плевен създават иновативни учебни центрове с фокус и потенциал за развитие на иновации в областта на природните науки, дигиталните технологии, инженерното мислене и математика (STEM).
- Работа с партньори в приобщаването на всяко дете в училищната общност.
- От област Плевен по проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“ са разработени интелектуални продукти от педагогически специалисти от област Плевен, които са одобрени от МОН и са публикувани на страницата на проекта.
- Провеждане на срещи по оказване на методическа подкрепа, инициирани от РУО-Плевен в електронна среда, и областни конференции за споделяне на добри педагогически практики – Областна конференция „Детската градина и училището – възшебният свят на децата и учениците“, „Панорама на предучилищното образование в област Плевен“. Организиран извънкласни дейности – „Панорама на средното образование – популяризиране на професии“, „Истории на доброто“, „Не на тормоза в училище“ и др. във връзка с превенция на тормоза и насилието в училище. По инициатива на РУО - Плевен е проведена видео-конферендна връзка и е създадена мрежа за обмен на добри практики с координатори на ЕПЛР, ресурсни учители, психолози, проведени са методически работни срещи за „Въвеждане в професията – старт в кариерата“ за млади и новоназначени директори и учители в детските градини, методически работни срещи за споделяне на добри и иновативни практики от професионални мрежи на педагогически специалисти работещи по иновативни Програмни системи, методи, стратегии и педагогически практики в областта на предучилищното образование и работа по проекти по Европейските програми eTwinning и Еразъм+. Проведена регионална инициатива „Училищни политики и мерки за намаляване отсъствията на учениците и задържането им в училище“ и среща в електронна среда „Качествено и приобщаващо образование, обучение и учене за придобиване на умения, които дават възможност за пълноценно участие в обществото и успешна реализация. Подкрепа за личностно развитие от разстояние в електронна среда, регламентирана в Наредба за приобщаващото образование“.

- Проведени са редица срещи с цел подкрепа на деца и ученици със СОП, както и за насочване към конкретни подходи за справяне със специфични случаи при допълнителна подкрепа на деца с хиперактивност и дефицит на внимание, аутизъм, разстройство на способността за учене и други в зависимост от характеристиките на конкретната образователна институция с презентирани добри практики и насоки от РЦПППО – Плевен и ЦСОП – Плевен.
- Добра практика на училищата работещи по Национална програма „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“ е сключването на споразумение с родителите за задълженията и отговорностите на страните по отношение на доброто възпитание и образование на учениците.
- От авторски екип на ЦСОП „П. Р. Славейков“ – гр. Плевен по Национална програма „Разработване на учебни помагала и на методически ръководства, оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“ е разработено учебно помагало за V - VII клас, за обучението на ученици със специални образователни потребности в ЦСОП. Учебното помагало е достъпно на сайта на МОН.
- Осигурена е ефективност в съвместната работа между основни училища, ръководители на екипите към РУО и училищата предоставящи гимназиален етап на образование за продължаване на учениците след завършено основно образование. Направена е „пътна карта“ на учениците обучаващи се в обединените училища за продължаване на образованието във втори гимназиален етап в СУ или ПГ.
- Разработен е механизъм за популяризиране на професиите през учебната 2022/2023 година чрез под сайт на РУО и се осъществява активно включване на училищата от област Плевен в седмицата за професионално образование и обучение.
- В гимназиален етап се предлагат многообразни профили в областта на природните науки, софтуери и хардуерни науки, предприемачество, чужди езици, математически и хуманитарни науки.

СЛАБИ СТРАНИ:

- Необходимост от ефективна връзка с родителите по отношение на включването им в живота на образователните институции. Необходимо е сключване на споразумение между училището/детската градина и родителите както и да се мултиплицират добри практики реализирани в детски градини и училища, като възможен добър механизъм за сътрудничество между родители и класния ръководител/ учителите в групите и директора на образователната институция.
- Координация на общинско и на ниво образователни институции за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, за развиване способностите и интересите на децата и учениците и създаване на условия за изявата им в областта науката, изкуствата и спорта.
- Необходимост от по-голям брой срещи за обучение и обмяна на опит за педагогически специалисти предоставящи допълнителна подкрепа за деца с дарби.
- Необходимост от специалисти на ниво образователна институция по осигуряване на рехабилитация на слуха и говора (логопеди), зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания.

2.6. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Предизвикателствата пред детските градини и училищата са свързани с реинтегрирането на деца и ученици. За всички образователни институции, които работят с деца и ученици със СОП, следва да бъдат осигурени квалифицирани специалисти – психолог, ресурсен учител, логопед.

Сред предизвикателствата за общините и образователните институции е осигуряването на достъпна архитектурна и подкрепяща среда за деца с увреждания и СОП. Към момента малко училища и детски градини разполагат със съоръжения за достъп на лица с двигателни увреждания – рампи и асансьор. Проблемът се решава постепенно, чрез реализиране на проекти на ниво училище/детска градина и общинско ниво за енергийна ефективност, благоустрояване на средата, обновяване на материалната база, с европейско или национално финансиране.

Реализиране на дейностите по проекти в областта на активното приобщаване на децата и учениците в образователните институции осигуряват по-високо качество и по-добър достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изяви дарби в системата на предучилищното и училищното образование чрез предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие. В рамките на проектните дейности се разработват инструменти за идентифициране на маркери на риск при деца и ученици и определяне на възможности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в риск, включване на родителите в дейностите, допълнителни обучение и квалификации за педагогическия и непедагогически персонал в образователните институции, който вече се прилагат в образователни институции в област Плевен. Разработен е и инструмент за идентифициране и подкрепа на деца/ученици с дарби, за приложението на който педагогически специалисти от област Плевен предстои да бъдат обучени.

2.7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ:

Общите изводи от анализа на осигурената обща и допълнителна подкрепа на личностното развитие на децата и учениците от област Плевен основно се свеждат до следното:

1. В Област Плевен съществуват условия за осъществяване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в ЗПУО, съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

2. Създадени са условия за сътрудничество, и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование, като са необходими процедури за повишаване на ефективността на комуникацията между тях.

3. Центровете за подкрепа за личностно развитие предлагат нова визия за развитие пред традиционните образователни модели и традиционните форми на общуване. Фокуса попада върху развитието на личността на детето и ученика, неговата автономност и свобода на избор, право на личен стремеж към преуспяване, принадлежност, участие и отговорност към множество общности и групи едновременно.

4. Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на област Плевен е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО, с променящите се потребности на образователната система и налага координираност между всички участници в образователния процес и органи

на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

5. В област Плевен се обучават и възпитават деца и ученици с комплексни нужди. Идентифицирани са деца и ученици с изявиени дарби, със СОП и хронични заболявания.

6. Кариерното ориентиране и консултиране на учениците се осъществява от Центъра за кариерно ориентиране град Плевен и в училищата на територията на областта.

7. В образователните институции от област Плевен е изградена частична достъпна архитектурна среда, която се нуждае от подобрения а на други места изграждане на такава. Необходимо е създаване на гъвкава и динамична организация на средата според различните потребности на децата и учениците с цел по-лесна адаптация и оптимална степен на развитие на техния потенциал, способности и постигане на образователните цели.

8. Подкрепата на личностното развитие на децата и учениците е осигурена с човешки ресурси. Необходимо е прилагането на гъвкава система в осигуряването на ресурсни учители, логопеди, рехабилитатори на слуха и говора и др. специалисти за максимално обхващане на всички деца и ученици и осигуряване на мобилност на услугите за оценка и подпомагане на подкрепата. Все по-ясно се очертава необходимостта учителите да са креативни, иновативни и вдъхновяващи. Те трябва да умеят да мотивират младите хора за търсене на нови знания и формиране на изследователски и творчески интереси. Необходимо е учителите да провокират у учениците стремеж към постоянство и професионализъм, развитие и взаимопомощ. Прилагането на тези политики ще повиши качеството на образованието. За постигане на тази цел образователната система трябва да бъде обезпечена с квалифицирани специалисти, които откриват и развиват заложите и талантите на всяко дете/ученик

9. За компенсиране недостига на финансови средства е необходимо програмно осигуряване на дейностите съотнесими към приоритетите на приобщаващото образование.

3. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Отделните принципи при изпълнението на стратегията са свързани помежду си и взаимно се допълват.

- ✓ **Принцип на законосъобразност** – осигурява спазване на законовите и подзаконовите регламенти и ратифицирани документи по спазването на правата на децата и учениците, приобщаването им и осигуряване на подкрепа за личностното им развитие.
- ✓ **Принцип на целенасоченост** – свързва се с ясно и точно дефиниране на целите и установяване на взаимовръзки между тях за ефективно изпълнение на стратегията.
- ✓ **Принцип на партньорство и екипност** – основава се на възможно най-широко участие на всички институции на регионално ниво за ефективно изпълнение на стратегията и планираните в нея цели, приоритети и мерки.
- ✓ **Принцип на концентрация и допълняемост** – предоставя възможност за съсредоточаване на усилията на всички контактни групи на образователни институции с конкретни дейности по удовлетворяване и развитие на способностите и потребностите на децата и учениците.
- ✓ **Принцип за отвореност и включване на заинтересованите страни** – показва отношението към родителите и широката общественост.

- ✓ **Принцип за гъвкавост и адаптивност** – предоставя възможност за приспособяване и актуализиране на мерките за подкрепа към различни субекти и обекти.
- ✓ **Принцип за прозрачност и публичност** – свързва се с информиране на всички заинтересовани лица за резултатите от осъществената личностна подкрепа на децата и учениците.

4. МИСИЯ И ВИЗИЯ

4.1. Мисия

Осигуряване на качествено и достъпно образование в регионалната образователна система, насочено към развитие на мотивирани и способни на социална и професионална реализация деца и ученици, съобразено с индивидуалните им възможности и способности.

4.2. Визия

Създаване на отворена и гъвкава образователна система в област Плевен посредством активно участие на заинтересованите страни в създаването на условия за цялостна и пълноценна подкрепа на личностното развитие на всяко дете и ученик.

Подкрепата за личностното развитие на децата и учениците на територията област Плевен се изразява в осигуряване на достъпа на децата и учениците до качествено образование и личностно развитие в подходяща физическа, психологическа и социална среда, създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на обществото.

По отношение на кариерното ориентиране:

- ❖ Взаимодействие и сътрудничество с институции на пазара на труда, професионални организации и работодатели на територията на област Плевен.
- ❖ Кариерно ориентиране на учениците от ранна детска възраст.
- ❖ Усъвършенстване на професионалните умения на ангажираните специалисти от институции и организации.
- ❖ Кариерното ориентиране се свързва с широк кръг от дейности, които подпомагат хората от всички възрасти и на всеки етап от техния живот да определят своя капацитет, компетенции и интереси, да вземат решения за образование, обучение и работа, и да управляват своя индивидуален живот и възможности за учене, работа и други ангажименти, в рамките на които този капацитет и компетенции могат да се придобият и/или прилагат.
- ❖ Участие в международни, национални и регионални проекти и програми за подобряване на общата подкрепяща среда и разширяване на обхвата на дейности по обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици.

По отношение на цифрова трансформация в образованието:

Когато се използват умело, равноправно и ефективно от учителите, цифровите технологии могат да осигурят цялостна подкрепа за постигане на целите за висококачествено и приобщаващо образование и обучение за всички учащи /ПМС №291/23.10.2020 г./. Използването им може да улесни въвеждането на по-персонализиран, гъвкав и насочен към учащите учебен подход във всички фази и етапи на образованието и обучението.

Технологиите могат да бъдат мощен и привлекателен инструмент за учене, основано на сътрудничество и творчество. С тяхна помощ учащите и учителите могат да имат достъп до цифрово съдържание, както и сами да го създават и споделят. Същевременно видят и концепцията на технологичните инструменти и платформи, както и използваната цифрова педагогика оказват непосредствено влияние върху включването на отделните участници в учебния процес или изключването им от него.

Необходимо е ефективно управление на рисковете от цифровата трансформация, включително на риска от цифрово разделение между градските и селските райони, при което определени хора могат да получат повече ползи от други. Цифровата трансформация в образованието се задвижва от напредъка в свързаността, широкото използване на устройства и цифрови приложения, необходимостта от гъвкавост в личен план и непрекъснато нарастващото търсене на цифрови умения. Предизвиканата от COVID-19 криза, която оказва силно влияние върху образованието и обучението, ускори промяната и доведе до натрупване на опит.

5. ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2023-2024 Г.

Основната цел е гарантиране на приобщаващото, равноправно и качествено образование, подпомагане и насърчаване на децата и учениците за максимално развитие на техните възможности и индивидуални потребности.

5.1. Стратегическа цел 1:

Формиране на приобщаваща образователна среда за осигуряване правото на достъп до качествено образование в регионалната образователна система за всяко дете и ученик.

Стратегическата цел е непосредствено свързана с децата и учениците, които независимо от различия, основани на възраст, пол, етническа принадлежност, увреждане, други бариери пред ученето или високи учебни постижения, имат право да получат качествено образование.

Приоритет 1. Въвеждане и утвърждаване на ценностите на личностното развитие и приобщаващото образование за обучение и възпитание на автономни личности с индивидуален напредък и успехи. Реализиране на образователни политики насочени към общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие и бъдеща професионална реализация.

Дейностите по Приоритет 1 спомагат за поставяне на детето и ученика в центъра на регионалната образователна система, за утвърждаване на учителя като лидер на промяната, за формиране и развиване на чувството за принадлежност и ангажираност към процеса на приобщаване от всички заинтересовани страни.

Специфична цел 1:

Достъп до качествени услуги за образование и грижи в ранна детска възраст за всички деца. По-ранното обхващане на децата във форми на образование и грижи в ранна детска възраст е ключов приоритет в образователните политики предвид това, че предучилищното образование осигурява развиване на познавателни и социално-емоционални умения, което е основополагащо за по-добри образователни резултати на децата в училище. В тази връзка

усилията ще бъдат насочени към осигуряването на достъп, но преди всичко към осигуряване на единна и цялостна висококачествена система на ОГРДВ.

Мярка 1. Услуги, които насърчават участието, засилват социалното приобщаване и приветстват многообразието

Дейност 1.1. Процент на децата, които имат субсидиран достъп до публични услуги за ОГРДВ

Мярка 2 Услуги, които отговарят на нуждите и желанията на семействата и родителите на децата.

Дейност 2.1. Брой деца, записани в институции, осигуряващи образование и грижи в ранна детска възраст.

Дейност 2.2. Вид и брой на услугите, предлагани в институциите, осигуряващи образование и грижи от ранна детска възраст.

Специфична цел 2:

Осигуряване на възможности за функционално оценяване и ранно разпознаване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва в процеса на предучилищното образование. Ранното оценяване се извършва от педагогическите специалисти в детската градина и включва:

1. ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения - от учителите в групата в детската градина и/или от психолога, и/или от логопеда в детската градина;
2. определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език - от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и/или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето.
3. определяне на необходимост от извършване на оценка от екип за подкрепа за личностно развитие на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето при:
 - затруднения във физическото, познавателното, езиковото, социалното, сензорното, емоционалното и творческото развитие на детето спрямо децата от същата възрастова група;
 - наличие на рискови фактори и обстоятелства в средата на детето;
 - наличие на хронични заболявания, които възпрепятстват обучението и включването на детето в дейността на детската градина;
 - наличие на изявени силни страни на детето в областта на изкуствата и спорта.

Дефицит е неосъществяването на ранно и целенасочено оценяване на творчески заложби и дарби при децата и определянето на критерии за оценка. Компоненти на признаците на даровитите деца могат да бъдат най-различни – интелектуални и академични способности, лидерски способности, творчески способности, използването на оригинални и нетрадиционни модели на мислене и работа, творчески способности в различните видове изкуства, способности за приемане и преобразуване на информация, за вземане на решения въз основа на правилна оценка, способности за самостоятелно и творческо действие, самокритичност, живо въображение и други. Групирането им позволява ефективно оценяване на заложбите на децата и предприемане на целенасочени действия за подкрепа и развитие на потенциала им, а също и преодоляване на социално-емоционалните им проблеми.

Мярка 3. Ранна оценка и откриване на заложите, способностите и дарбите талантите при децата и учениците.

Дейност 3.1. Създаване на екипи за подкрепа за личностно развитие, работещи за оценка на деца и ученици с изяви дарби - заложи, способности, таланти.

Мярка 4. Ранна оценка на рискове в развитието на децата и учениците, които могат да създадат предпоставки за трудности в обучението и успешното им личностно развитие.

Дейност 4.1. Идентифициране на деца и ученици със СОП, увреждания, хронични заболявания, обучителни трудности и др. съобразно двигателното, познавателно, езиково развитие и комуникация, социално-емоционално развитие, адаптивни умения и др.

Мярка 5. Създаване на информационна система за идентифицираните групи деца и ученици, за които е необходима подкрепа.

Дейност 5.1. Изготвяне на регистри, съдържащи данни за установените групи деца.

Дейност 5.2. Осъществяване на непрекъснато актуализиране на данните от регистри.

Специфична цел 3: Разработване и прилагане на политики за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Прилагането на активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми на Европейския съюз, както и чрез други фондове и програми, осигурява допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност за прилагане на иновационни методи, технологии и форми за подпомагане на личностното развитие на различните групи деца и ученици.

Мярка 6. Разработване на програми/проекти или актуализиране на съществуващи такива от институции и заинтересувани организации институции.

Дейност 6.1. Разработване и прилагане на програми за адаптиране на децата и учениците към училищната среда и осъществяване на превенция на евентуални бариери пред приобщаването и реално предоставяне на равни възможности за достъп на децата и учениците.

Дейност 6.2. Разработване и прилагане на програми за ефективно развитие на индивидуалните способности и удовлетворяване на потребностите на децата и учениците с изяви дарби.

Дейност 6.3. Разработване и изпълнение на проекти, свързани с подобряване на достъпността на училищните сгради.

Дейност 6.4. Планиране на необходимата квалификация на педагогическите кадри и други специалисти, участващи в процеса на приобщаващото образование според анализирания дефицити на компетентности.

Мярка 7. Участие на образователните институции в проекти по Оперативни програми, Национални програми, Областни и Общински проектни дейности, насочени към включване на децата и учениците в дейности за личностно развитие.

Дейност 7.1. Разработване на проекти за участие в европейски и/или национални програми за по-ефективно реализиране на дейностите по подпомагане на личностното развитие на различните групи деца и ученици.

Мярка 8. Развитие на междуинституционалното сътрудничество, синхронизиране и подобряване на планирането, интегриране и комплексност на услугите, за изпълнение на целите на приобщаващото образование и подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Дейност 8.1. Прилагане на ефективни механизми за взаимодействие между местна власт и образователните институции за реализиране на общинските политики за образователна интеграция на деца и ученици от уязвимите групи.

Дейност 8.2. Участие в междуинституционални екипни работни срещи за планиране и координиране на дейностите, реализиращи целите на подкрепящото личностното развитие на детето и учениците в системата на предучилищното и училищното образование.

Дейност 8.3. Участие в областни форуми за споделяне и мултиплициране на ефективни практики и качество на предоставяните услуги за междуинституционално сътрудничество за реализиране целите на подкрепящото личностното развитие на детето и учениците образование.

Специфична цел 4: Създаване на общ набор от компетенции към педагогическия и непедагогически персонал за реализиране на ефективни политики за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците чрез прилагането на компетентностния подход

Мярка 9. Осигуреност и устойчиво обезпечаване на образователната система с квалифицирани специалисти – мотивирани, креативни, компетентни, диалогични, подкрепящи, за постигане целите на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Дейност 9.1. Участие на педагогически и непедагогически персонал, реализиращ дейности за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в специализирани обучения за допълнителна квалификация за професионално развитие по проблеми на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Дейност 9.2. Участие в общински и областни форуми за споделяне на иновативни и добри педагогически практики при реализиране на целите на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Приоритет 2. Осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и ученик и на разнообразието от потребности.

Специфична цел 1: Прилагане на ефективни и иновативни стратегии, образователни технологии, подходи, методи, форми и средства за осигуряване на обща подкрепа, насочена към развиване на потенциала на всяко дете и ученик.

Мярка 10. Учебна програма, основана на педагогически цели, ценности и подходи, които дават възможност на децата да разгърнат пълния си потенциал - социално, емоционално, когнитивно и физическо развитие и тяхното благосъстояние. Учебна програма, която насърчава персонала да подкрепи развитието и способностите на децата, да си сътрудничат колеги и родители.

Дейност 10.1. Налични Учебни програми, съответстващи на възрастовите етапи в развитието на децата

Мярка 11 Наблюдение и оценка на системата за ОГРДВ

Дейност 10.1. Механизъм за наблюдение и оценка за събиране на информация на местно и регионално равнище, въз основа на която да се планира повишаване на качеството на политиките и практиките

- **Дейност 10.1.** Системи за наблюдение и оценка на ниво детска градина, общинско и областно ниво, които са синхронизирани и координирани в подобряване качеството на ОГРДВ, което е във висшия интерес на детет

Мярка 11. Развитие на заложите, способностите и талантите и удовлетворяване на потребностите на надарените деца.

Дейност 11.1. Обхват на децата и учениците в допълнителни и извънкласни дейности за развитие на дарби и способности, насочени към потребностите, желанията и интересите на децата и учениците.

Дейност 11.2. Осъществяване на общински и областни инициативи насочени към развитие дарбите и способностите на децата и учениците, реализирани съвместно с културни и научни институти, спортни клубове, центрове за личностна подкрепа, читалища и др.

Дейност 11.3. Максимално оползотворяване на възможностите на извънкласните и извънучилищните форми на обучение за осъществяване на подкрепа на даровити деца и ученици (*създаване на оптимален брой клубове по интереси, работилници, кръжоци, трупи и др., в които децата да тренират своите умения*).

Дейност 11.4. Осъществяване на сътрудничество с народните читалища и културните институти, функциониращи на територията на област Плевен за развитие на творчески дарби на децата и учениците.

Дейност 11.5. Разработване и прилагане на индивидуални учебни планове и програми за обучение на ученици с изяви дарби.

Мярка 12. Преодоляване на бариери и предизвикателства за учене и осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за приобщаване на децата и учениците с обучителни затруднения, СОП и хронични заболявания

Дейност 12.1. Актуализиране на индивидуални планове за действие и обща подкрепа в зависимост от напредъка на децата и учениците със СОП, обучителни проблеми и хронични заболявания.

Дейност 12.2. Създаване на условия от образователните институции за дейности, реализирани в свободното време и по време на ваканции, проведени за преодоляване на обучителни дефицити на децата и учениците.

Дейност 12.3. Провеждане на инициативи или поставяне на работни задачи в класната стая, които провокират интересите на децата към заобикалящия свят.

Дейност 12.4. Привличане на родителите като участници в заниманията през ваканциите и свободното време на децата и учениците с обучителни трудности, СОП и хронични заболявания.

Мярка 13. Осигуряване на обща подкрепа на деца и ученици за превенция и преодоляване на поведенчески прояви и дефицитите в спазване на правила и норми на поведение в общуването и взаимодействието, насърчаване на ценностно-ориентирано поведение, разбирателство и сътрудничество, възпитание в доброта и зачитане на общочовешките ценности

Дейност 13.1. Осигуряване на допълнителна подкрепа от психолог, педагогически съветник, социален работник, обществен възпитател, наставник и др. на ученици с проблемно поведение.

Дейност 13.2. Изпълнение на програмите за превенция на агресията и насилието в институциите с акцент на проследяване на ефективността им.

Дейност 13.3. Прилагане на методи на работа, които съхраняват самочувствието на учениците.

Дейност 13.4. Изследване на факторите, довели до неприемливо поведение с оглед прилагане на индивидуален подход – намалено или липсващо уважение към статуса на възрастния, вредни ефекти от медийното и интернет пространство, неподходящи методи на отглеждане и възпитание на детето в семейството, завишена самооценка и занижена самокритичност и т.н.

Мярка 14. Създаване на комплекс от умения у децата и учениците за самостоятелно управление на кариерата и учене през целия живот, реализиране на професионално образование и обучение, съответстващо на динамиката на пазара на труда.

Дейност 14.1. Обхващане на деца и ученици в допълнителни и извънкласни дейности за развитие на дарби и способности, насочени към техните потребности, желания и интереси.

Дейност 14.2. Създаване на условия и организиране на дейности, насочени към работа с деца и ученици според техните желания, потребности и интереси за личностно развитие.

Дейност 14.3. Организиране на общински и областни инициативи насочени към развитие дарбите и способностите на децата и учениците, реализирани съвместно с културни и научни институти, спортни клубове, центрове за личностна подкрепа, читалища и др.

Дейност 14.4. Разработване и прилагане на учебни програми съвместно с бизнеса.

Дейност 14.5. Реализиране на професионални консултации и професионално ориентиране в избора на образование, професия и работа от специалисти на Центъра за кариерно ориентиране.

Дейност 14.6. Създаване на условия за ефективно провеждане на учебни и производствени практики – обогатяване на материално-техническата база в професионалните гимназии, сключване на договори с предприятия за осигуряване на работни места за провеждане на учебни практики, провеждане на дуално обучение и др.

Дейност 14.7. Разработване на училищни кариерни програми, предназначени за различни възрастови групи деца и ученици, с акцент на развитие на предприемачески умения и самостоятелно и осъзнато вземане на решения от учениците.

5.2. Стратегическа цел 2:

Осигуряване на безопасна, здравословна и осигурена с ресурси среда за подпомагане приобщаващото образование и подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Приоритет 1. Осигуряване на регионалната образователна система с квалифицирани, мотивирани и ангажирани с целите на институциите педагогически.

Специфична цел 1. Осигуряване на развитие на училищния екип за личностно развитие, отговарящ на многообразието от ученици.

Мярка 15. Осигуряване на детските градини и училищата с кадрови ресурс за ефективно реализиране на механизмите на приобщаващото образование.

Дейност 15.1. Осигуряване на детските градини и училищата със специалисти, необходими за реализиране на политиките на приобщаващото образование: психолози, логопеди, педагогически съветници, ресурсни учители, помощник-учители, помощник-възпитатели и др.

Мярка 16. Осигуряване на въвеждаща квалификация на педагогическите специалисти

Дейност 16.1. Участие на педагогическите кадри в квалификации по кариерно ориентиране и обучение в предприемачество, работа с деца със СОП в обща образователна среда, за работа с рано отпадащи и рискови младежи.

Мярка 17. Осигуряване на продължаващата и специализирана квалификация на педагогическите специалисти.

Дейност 17.1. Създаване на условия за неформално професионално развитие за приобщаващия учител и мотивиране за прилагане на политиките за учене през целия живот; обмяна на добри педагогически практики по проблемите на приобщаващото образование.

Специфична цел 2. Развиване на приобщаващи дейности и практики.

Мярка 18. Междуинституционално взаимодействие и съвместна работа между институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и за осигуряване на качество на приобщаващото образование и личностното развитие на децата и учениците.

Дейност 15.1 Изпълнение на съвместни дейности на институциите за обхващане на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;

Дейност 15.2 Изпълнение на дейности на институциите за подкрепа на деца в риск и от уязвими групи.

Мярка 19. Повишаване обхвата на децата в детските градини при осигурена среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостното развитие на детето, както и възможности за опазване на физическото и психическото му здраве.

Дейност 19.1 Гарантиране обхвата на децата в задължителното предучилищно образование, осигуряващо възпитание, социализиране, обучение и отглеждане на децата до постъпването им в I клас.

Мярка 20. Създаване условия за обхват на децата от началната и прогимназиална възраст във формите на целодневната организация на учебния ден, като ефективен механизъм за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Дейност 20.1. Провеждане на индивидуални срещи с родители за оценка на напредъка или проблеми в подкрепата на развитието на конкретни деца и ученици.

Дейност 20.2. Осигуряване присъствието на представители на специализирани институции при обсъждане на конкретно възникнали проблеми или споделяне на добри практики.

Приоритет 2. Обезпечаване на образователните институции със стимулираща среда за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Специфична цел 1. Обезпечаване на образователните институции с достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти.

Мярка 21. Осигуряване на среда, подкрепяща личностно развитие на учениците.

Дейност 21.1. Осигуряване на учениците с:

- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- осигуряване на транспорт.

Мярка 22. Осигуряване на достъпна архитектурна среда

Дейност 22.1. Изграждане на рампи за осигуряване на достъпност до входните помещения на сградите на институциите.

Дейност 22.2. Адаптиране и изграждане на санитарни възли с достъпност за деца и ученици с увреждания.

Мярка 23. Осигуряване на специализирана подкрепяща среда

Дейност 23.1. Осигуряване на подходяща апаратура и специализирани технически средства за деца и ученици с увреждания.

Дейност 23.2. Осигуряване на подходящи помещения и кабинети за рехабилитация.

Специфична цел 2. Ефективно ресурсно осигуряване на подкрепящата среда на общинско ниво.

Мярка 24. Използване на възможностите на центровете за подкрепа на личностното развитие и ЦОП в процеса на приобщаване на децата и учениците

Дейност 24.1. Създаване на екипи в ЦПЛР и ЦСОП за подпомагане на дефицити и трудности на училищните институции при оценяването на потребностите на децата и учениците.

Дейност 24.2. Осигуряване на условия за провеждане на логопедична работа в ЦПЛР и ЦСОП.

Дейност 24.3. Осигуряване на възможности за участие на децата и учениците в общински, областни, национални и международни проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, както и изяви по интереси със съдействието на ЦПЛР и общините.

Мярка 25. Използване на възможностите на ЦПЛР, ЦСОП, РЦПППО и други специализирани институции в общините в процеса на приобщаване на децата и учениците.

Дейност 25.1. Организиране и координиране на осигуряването на ресурсни учители, рехабилитатори на слуха и говора и други педагогически специалисти за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в образователните институции.

Дейност 25.2. Осигуряване на съдействие за терапевтична подкрепа на деца и ученици със СОП и с увреждания и консултиране на учителите от общообразователните училище.

Дейност 25.3. Координация на сътрудничеството между РЦПППО и другите специализирани институции в общините с Регионалния екип за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците със СОП към РЦПППО – Плевен за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

Специфична цел 3. Създаване на институционален механизъм на общинско ниво за координация, контрол, наблюдение и оценка на дейностите по осигуряване на подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

Мярка 26. Повишаване капацитета на местната власт при планиране, управление и мониториране на процеса на приобщаващото образование.

Дейност 26.1. Планиране и реализиране на общински дейности в подкрепа на приобщаващото образование и провеждане на ефективна медийна политика.

Дейност 26.2. Организиране на общински конференции, кръгли маси, семинари или други прояви за повишаване на информираността на обществеността и ангажиране и споделяне философията на приобщаването.

Дейност 26.3. Създаване на информационна база данни с наличните услуги за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в общините на територията на област Плевен, която се актуализира в зависимост от преценката на местните власти за недостига от услуги или наличието на повече от необходими такива.

6. ПЛАНИРАНЕ, МОНИТОРИНГ И ОТЧЕТНОСТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

Въз основа на Областната стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в област Плевен (2023 г. – 2024 г.), всяка от 11-те общини на територията на област Плевен разработва Общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците, съобразно изискванията на чл. 197 от ЗПУО. Общинската стратегия обхваща период от две години. На оперативно ниво целите на общинската стратегия се изпълняват съгласно Годишен план на дейностите за подкрепа за личностно развитие, предложен от кмета на съответната община. Общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците и Годишният план на дейностите за подкрепа за личностно развитие се приемат от местните общински съвети. Целите, приоритетите, мерките и дейностите в Областната стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в област Плевен (2023 г. – 2024 г.) се изпълняват чрез общинските стратегии и планове.

Мониторингът на изпълнението им включва събиране на данни и информация, обобщаването им, анализ на постигнатия ефект от осъществените мерки и дейности и изготвяне на препоръки за подобряване или обобщаване на добри практики. *(Приложение 1)* Общините регламентират вида на данните и информацията, необходими за мониторинга, институциите, които ги предоставят и определят индикатори за отчитане на напредъка. Проследяването, отчитането на изпълнението на Областната стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в област Плевен (2023 г. – 2024 г.) и постигнатите резултати ще се осъществи чрез цялостна оценка през 2025 г.

Оценката се основава на мониторинг и анализ на цялостното изпълнение на стратегията и изготвяне на насоки и препоръки за бъдещо развитие на приобщаващите политики на територията на областта.

7. ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Областната стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в област Плевен (2023 г. – 2024 г.) ще бъде публикувана на интернет страницата на Областна администрация - Плевен.